

Hörby Kyrka

(Vid återinvigningen den 14 december 1958,

Tredje sönd. i Advent.)

Tre märkliga milstolpar i Hörby kyrkas historia vill jag vid detta tillfälle peka på. Den första markerar kristendomens seger över hedendomen. Tiden 950—1050 kan betecknas som den stora missionstiden i Skåne och det övriga Danmark. Kanske kom den äldsta kyrkobyggnaden i Hörby till stånd under denna period — i så fall en träkyrka, eller som beteckningen vanligen lyder, en stavkyrka. Kanske restes denna rent av på den gamla hedniska offerplatsens mark — man har ju velat härleda namnet Hörby ur den fornnordiska benämningen för offerställe. Vem eller vilka, som stodo för detta kyrkobygge och vem som invigde den första kristna kyrkan här, är fullkomligt obekant. Inom det danska riket verkade under dessa tider missionärer både från Tyskland och England.

Nästa stora milstolpe restes, då den gamla stavkyrkan under förra hälften av 1100-talet ersattes med en romansk stenkyrka, bestående av långhus, kor och absid. Carl Stenmästare, en av dem som medverkat vid uppförandet av Lunds domkyrka, anses vara Hörby medeltida kyrkas arkitekt och byggmästare. Om hans högt upptrivna stenkonst vittnar ännu portalen till ingången på kyrkans södra sida, ävensom triumfbågen, som vid den nu avslutade restaureringen åter kommit i dagen och visar spår av romanska målningar. Valvet i den sedan 1895 försvunna absiden skall också varit smyckat med en bild av Kristus såsom världsdömdaren. Angående invigningen av denna kyrka, som skall ha färdigställts någon gång under åren 1120—1140, veta vi ingenting. Måhända förrättades invigningen av själve den betydande ärkebiskop Ascer i Lund. Denne dog 1137; och möjligen var det i stället hans efterträdare, Eskil, som mot slutet av det för Skåne så oroliga 1130-talet invigde kyrkan i Hörby.

Denna 1100-talskyrka har sedan genomgått åtskilliga öden. Tidigt ersattes det platta trätaket med murade valv, som smyckades med målningar, vilka emellertid vid ombyggnaden på 1890-talet ansågos vara så illa medfarna att de inte borde befrias från överkalkningen. Kyrkan fick även tidigt vapenhus och

orn. Detta senare ombyggdes år 1769, då det befann sig i mycket skröpligt skick. Vidare fick kyrkan 1816 ett stort fyrkantigt tillbygge åt norr, den då s. k. ”nykyrkan”, som fick tak av tegel, medan den gamla kyrkan f. ö. hade blytak.

Ett kyrkostämmobeslut den 29 aug. 1892 betecknar den tredje stora milstolpen i kyrkans byggnadshistoria, det innebar nämligen ingenting mindre än en fullständig om- och nybyggnad av den gamla kyrkan. Vad som försvann var medeltidskyrkans kor och absid jämte vapenhuset åt söder. Likaså nedrevs den mot norr år 1816 uppförda s. k. nykyrkan, och i stället uppfördes en kyrka i nära anslutning till de kvarstående delarna av den gamla, varjämte tornet påbyggdes och förstärktes. Man kan nu vara tacksam för att om- och tillbyggnaden kom att utföras på detta sätt. Andra förslag förelågo nämligen, vilka om de kommit till utförande skulle i långt högre grad ha utplånat medeltidskyrkan. Den som i huvudsak stod för genomförandet av det slutliga förslaget var arkitekten Henrik Sjöström, Lund. Och efter hållen entreprenadauktion kom arbetet att utföras av byggmästarna Johan Liljenberg, Hörby, och A. Sjunnesson, Tjörnarp, för en summa av 47.400 kr. Kyrkobygget fullbordades under år 1896, och invigningen förrättades fjärde söndagen i advent av kontraktsprosten H. Edestrand, Gudmuntorp.

I dag, tredje söndagen i advent, 62 år senare har Hörby församling fått fira det högtidliga återöppnandet av det tempel, som fäderna byggde på 90-talet. De gångna 60 åren är ju ingen lång tid för en kyrka. Men det var dock nödvändigt med ganska genomgripande reparationer. Och i den mån det gäller den gamla delen av kyrkan kan man även tala om en restaurering. Kyrkorådets första och angelägnaste omsorg gällde helt naturligt yttertaket. Skiffertaket från år 1896 var svårt och kostbart att i längden underhålla. Så fick kyrkan i stället koppertak — ett lika ädelt och gott material som den gamla kyrkans blytak, (kostnaden härför uppgick till 79.275 kr). Arbetet utfördes

och betalades i huvudsak under år 1956. Även invändigt var kyrkan alltså i behov av ganska omfattande rep.-arbeten. Planen för dessa uppgjordes av domkyrkoarkitekten Eiler Graebe, Lund. De omfattade i Gamla Kyrkan inläggande av nytt golv av tegel; framtagande av den gamla triumfbågen, som vid ombyggnaden 1896 blivit igenmurad; uppsättande av nytt altare i triumfbågens nisch; fullständig ommålning av väggar och valv, inkluderande konserveringsarbeten beträffande triumfbåge och valvmålningar; den gamla bänkinredningens borttagande och ersättande med lösa stolar. Dessa arbeten utfördes under år 1957 och betingade en kostnad av något över 52.000 kr. — Så kunde församlingens gudstjänster förläggas till den sålunda restaurerade gamla kyrkodelen, och arbetena med nya kyrkan togo sin början i februari månad detta år. I nya kyrkan har inlagts nytt tegelgolv till likhet med i gamla kyrkan; korttrappan har ombyggt; de ursprungliga schablonmålningarna å valv och väggar ha borttagits och ersatts av en ljus färgton; bänkinredning och läktare har ommålats; vissa värme- och sanitära arbeten ha utförts. Härtill kommer att belysningen i hela kyrkan har omlagts, så till vida, att ljuskronorna ha ommonterats och indirekt belysning installerats i koret. Spänningen å samtliga belysningspunkter kan regleras kontinuerligt, varigenom synner-

ligen vackra och tilltalande effekter uppnås. — De utförda el. arbetena omfatta även ytterbelysning, fasadbelysning av korgaveln, belysning i tornet samt elektrisk manövrering av klockringning och tornluckor.

För arbetena under detta år ha hittills utbetalats 63.700 kr. Tillsammans med förut nämnda summor utgör den hittills gäldade kostnaden för kyrkorestaureringen omkr. 195.000 kr. Vissa restbelopp och arvoden återstå att betala. Men tack vare att kostnaden kunnat fördelas på flera år, har ingen upplåning eller extra uttaxering behövt tillgripas. Församlingens beslutande myndighet, kyrkofullmäktige, har också med stor enighet och intresse gått in för att få församlingskyrkan i så gott och tilltalande skick som möjligt. Och så kan Hörby församling i dag med rätta glädja sig över sin nyrestaurerade kyrka. Utan överdrift kan det sägas, att arvet från fäderna är väl bevarat och förbättrat. Men må vi alla på denna vår församlings glädjedag betänka, att vår kyrkas främsta prydnad dock är och förblir en fulltalig gudstjänstfirande menighet. Må vi inte glömma, att vår kyrka är invigd till gudstjänst och andakt. Och låt oss alla förena oss i denna bön: Gud, gör fädernas kyrka kär för oss alla och låt den bliva uppfylld av unga skaror! — Amen.

Einar Hyllander

Henrys CONDITORI Hörby

Råbygatan 4   Storgatan 13
Tel. 100 89   Trädgårdsservering
Tel. 100 69

Rekommenderas

Förstklassig servering i trivsamma lokaler

Glasögon

utprovas, recept expedieras

PERFA PUNKTALGLAS

med garantisedel

KJELLKVIST

UR — GULD — OPTIK

Tel. 102 85   HORBY   Tel. 102 85

Pamps Blomsterhandel

Nya Torg   Hörby   Tel. 100 61

VÄXTER I KRUKA

SNITTBLOMMOR

BINDNINGAR

Allt i rik sortering året om